

21 Kasım 2017

8551 CACCAMO, Francesco. The Ottoman question at the Paris Peace Conference (1919-1920). *War and collapse: World War I and the Ottoman state*. Ed. Feris An Haktanir, M. Hakan Yavuz, with Feroz Ahmad. Salt Lake City: 160020 University of Utah Press, 2015, pp. 1283-1314.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA CELEN DOKÜMAN

T.C.
İstanbul Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Doğu Dilleri ve Edebiyatları Anabilim Dalı
Arap Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı

Doktora Tezi

OSMANLI DÖNEMİ SURİYE'SİNDE EDEBİ VE KÜLTÜREL FAALİYETLER (1800-1918)

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Desn. No:	202651
Tas. No:	856-9 1HS-0

Ömer İshakoğlu
2502040001

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hüseyin Yazıcı

İstanbul 2010

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

02 EKİM 2012

1.7.6.1. Arap Bağımsızlığı İçin Kurulan Parti ve Cemiyetler.....	43
1.7.6.2. Paris Arap Kongresi.....	44
1.7.7. Suriye'nin Osmanlı Hâkimiyetinden Çıkışı.....	45
2. BÖLÜM: XIX. YÜZYILDA SURİYE'DE EDEBİ VE KÜLTÜREL HAYATI ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....	46
2.1. KÜTÜPHANELER.....	46
2.1.1. Şam Kütüphaneleri.....	47
2.1.2. Halep Kütüphaneleri.....	48
2.1.3. Humus Kütüphaneleri.....	49
2.2. MATBAA.....	49
2.3. EĞİTİM KURUMLARI.....	51
2.3.1. Geleneksel Eğitim Kurumları.....	53
2.3.1.1. Sibyan Okulları.....	53
2.3.1.2. Medreseler.....	54
2.3.2. Modern Eğitim Kurumları.....	55
2.3.2.1. Ma'ârif-i Umûmiye Nizâmnâmesi.....	56
2.3.2.2. İbtidâiye Okulları.....	57
2.3.2.3. Rüşdiye Okulları.....	58
2.3.2.4. İ'âdîyye Okulları.....	60
2.3.2.5. Mekâtib-i 'Âliye.....	60
2.3.3. Gayrimüslimlerin Eğitim Kurumları.....	62
2.3.3.1. Cemaat Okulları.....	63
2.3.3.2. Yabancı Okullar.....	64
2.4. İLMİ VE EDEBİ CEMİYETLER.....	65
2.4.1. Suriye Cemiyeti.....	65
2.4.2. Suriye Diriliş Cemiyeti.....	66
2.4.3. Arap Edebiyatı Kulübü.....	66
2.5. BASIN.....	67
2.5.1. Resmi Gazeteler.....	70
2.5.1.1. Suriye.....	70
2.5.1.2. el-Furât.....	71
2.5.2. Gayriresmi Gazeteler.....	72
2.5.2.1. eş-Şehbâ.....	72
2.5.2.2. el-İ'tidâl.....	72
2.5.2.3. Dimaşk.....	73
2.5.2.4. eş-Şâm.....	73
2.5.2.5. el-Muktebes.....	74
2.5.2.6. el-'Asru'l-cedîd.....	75
2.5.2.7. el-Mişkât.....	75
2.5.2.8. eş-Şark.....	75
2.5.2.9. et-Takaddum.....	76
2.5.2.10. eş-Şa'b.....	76
2.5.3. İlmî ve Edebi Dergiler.....	77
2.5.3.1. el-Muktebes.....	77
2.5.3.2. el-'Arûs.....	78
2.5.3.3. el-Verkâ.....	78
2.5.4. Dini Dergiler.....	79

Yeni Türkiye

bu sayıda

81

kafkaslar özel sayısı - XI

devlet adamları, bilim adamları, uzmanlardan ve yazarlardan arşivlere dayalı uluslararası 700 makale, inceleme ve araştırma kfkasya'dakikazaklar, gagauzlar/avarlar/doguanadolu vekaradeniz türklere, cepmiler, lazlar, kfkasya'ya uzanan türk diyari: kırım, kırım'ın siyasi tarihi / kırım türk-tatarların emik ve sosyo-kültürel yapısı, millî hareketleri ve rusya tarafından sürgün edilmeleri / kırım'daki diğer türk halkları, kırımçıklar, karaimler, romanya kırım türklere; kfkasya'nın yakın komşusu iran türklere, iran türklere'nin siyasi tarihi hakkında tespitler ve iran türk dili / kaşkay türklere/sungur türklere, çeşitlemeler

GULLUYOĞLU (MEMMED) / LIUBOV CIMPOES / RAIMAR W. KORY / SEVDA A. SÜLEYMANOVA / EROL YILDIR / ADEM SAGIR / S. BESIN DERINSU DAIYI / UNAL TASHKIN / ZEMNEP SİMŞEKUMACI / ALI İHSAN AKSAMAZ / İSMAIL AVCI BUCAKÇISI / HALİL İNALCIK / YÜCEL ÖZTÜRK / SÜLEYMAN KOÇBAŞI / OSMAN KOŞE / GENÇLİ FEDAKAR / BESİM ÖZCAN / DAVID M. GOLDFRANK / ÖZCAN YENİÇERİ / İSMAIL AYDINGÜN / VALERİ VOZGRIN / WALTER COMINS RICHMOND / ŞEHAT KINIKIHOĞLU / ERDOĞAN ALTINKAYNAK / NESRİN GÜLLÜDAGI / İSMAIL DOĞAN / İLGI KIVRAKDAL / HALİNA KOBECKAITE / NİLGHÜN İSMAIL / AYGÜN ATIPAR / NABİ KOBOTARIAN / CABİL CAMALOV / HÜSEYİN KAYHAN / CAMAL MUSTAFAYEV / İRADE MEMMEDOVA / EMİRALİ CETİN / HAKAN BÖZ / ALİ KAFKASYALI / DİLEK AŞAİZİ / FARZANEH OULATABADI / ABDÜLKADİR ATICI / ELNUR AGAYEV / GÜLŞEN BEHROD

Bu dergi Yeni Türkiye Stratejik Araştırma Merkezi tarafından yayımlanmaktadır.



Kırım Savaşı, Islahat Fermanı ve Paris Barış

Antlaşması

(040532) Dokuzuncu Harb
(030038) Islahat Fermanı
(160020) Paris Ant.

Özcan Yeniçeri*

20 Subat 2016

MADDE YAKIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

A. Kırım Savaşı

Osmanlı Devleti Mısır ve Boğazlar sorununu çözdükten sonra, bir süre de olsa bir barış dönemi yaşama imkanına kavuşmuştu. Avrupa 1848 ihtilalleri ile boğuşurken Osmanlı Devleti de iç işlerini düzene sokmaya çalışmıştı. İlan ettiği Gülhane hatt-ı hümayun'u ile İstanbul'dan başlayarak Bosna, Bulgaristan ve Mısır'da dahil olmak üzere birçok eyaletinde idari, askeri, adli, mali ve eğitim alanlarından düzenlemeler gerçekleştirdi. Devlet yeniden yapılanma sürecine girmişti. Osmanlı devlet yöneticilerinin bu tutumu İngiltere ve Fransa'nın da takdirini kazanmıştı. Emperyalist stratejisini Osmanlı Devleti'nin parçalanması üzerine kurmuş olan Rusya ve Avusturya'ya karşı Osmanlı Devleti bu iki devletin o dönemde düşmanı olan İngiltere ile Fransa ile yakın işbirliği içerisindeydi. Babıali artık dış politikada yüzlerce yıldır sürdürdüğü "kendini yeterlilik" ilkesini terk etmişti. Bu çerçevede Osmanlı Devleti yönünden Avrupa ile olan ilişkiler artık, pasif karakterli olmaktan çıkmış, enerjik bir boyut kazanmıştır. Kırım Savaşı öncesinde Osmanlı İmparatorluğu

kendisine karşı düşmanca duygular besleyen ülkeleri yüreklendirecek zaaf içinde gözüküyordu.

Osmanlı Devleti, ciddi bir zihniyet değişimi ile yeniden yapılanma sürecine girmişken, iç ve dışta meydan gelen olaylar bu sürecin istenilen düzeyde başarılı olmasını engellemiştir. Bu dönemde Babıali, Suriye ve Lübnan'da çıkan iç isyanlar bastırmaya çalışırken, aynı dönemlerde Eflak-Boğdan'da meydana gelen olaylar Rusya ile Osmanlı Devleti'nin bir kez daha karşı karşıya gelmesine neden olmuş, Osmanlı'ya sığınan "Macar ve Leh" mülteciler sorunu da bunlara eklenince ilişkiler büsbütün gerginleşmiştir. Bütün bu gelişmeler Rusya'nın tarihi rüyası olan Türk toprakları üzerinde egemenlik kurma girişimleri ile birleşince iki devlet arasındaki savaş kaçınılmaz hale gelecekti.

1. Kırım Savaşı Öncesinin Siyasi Olayları

a. Osmanlı Devleti Üzerindeki Emellerinin Çatışması

1841 yılında yapılan Londra Antlaşmasıyla, iki devleti uzun süredir karşı karşıya getiren Boğazlar sorunu Rusya lehine olmak üzere henüz ortadan kalkmıştı. Bu durum Rusya'ya, İngiltere ile birlikte "Şark Meselesi" diye adlandırdıkları Türk Sorunu'nu çözebilecekleri duygusuna kapılmasına neden olmuştur. 1844 yılında Çar Nikola gerçekleştirdiği İngiltere ziyareti sırasında, Rusya ile İngiltere'nin Türkiye'de Hıristiyan tebaa çıkarına elbirliği ile çalışmalar gerektiği düşüncesini dile getirdi. İngiltere, Çarın bu görüşüne olumlu ya da olumsuz bir karşılık vermedi.

Ancak, Rusya'nın Osmanlı Devleti üzerindeki emellerinin kalımsal bir niteliği vardı. Rusya'nın bu konudaki politikası belliydi. Her fırsattan yararlanan Rusya aşama aşama yayıl-

(*) Prof. Dr., Akademisyen Siyasetçi. (Türkler Projesi c.12).

160020

PARİS ANTLAŞMASI

- 1 PEHLÜL MEMİŞ, Versay Sulhunun Netayic-i İktisadiyesi transkribi ve değerlendirmesi, Marmara Üniversitesi, Yüksek Lisans, 2010

"مروری بر عهدنامه پاریس" . جمهوری اسلامی (۱۷ آبان ۱۳۶۳) : ص ۹ .
مواد پانزده گانه عهدنامه پاریس که در سال ۱۸۵۷ میلادی در زمان سلطنت ناصر -
الدین شاه بین نمایندگان ایران و انگلستان در پاریس به امضاء رسید .

۱۵۵۸

PARIS ANTLAS
MASI

PARIS ANLAŞIMASI (1856)

956.07,SEN-D

İktisatî - Osmani - I, 226 v. s.

پاریس، معاهده (۱)

۴۰۷

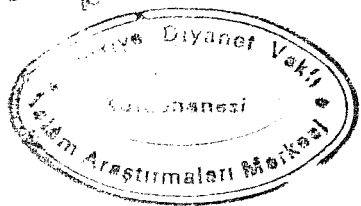
معروف شد. در این کنگره ناپلئون سوم، پادشاه فرانسه و فاتح اصلی جنگ، کوشید تا در مرزهای اروپا تجدیدنظر کلی صورت گیرد، اما بریتانیا و اتریش مانع از این امر شدند (فلسفی، ص ۱۵۹-۱۶۰؛ تدین و احمدی، ج ۱، ص ۳۴۹-۳۵۰).

به موجب معاهده پاریس و به سبب اصرار دولت اتریش که قصد داشت روسیه را از رود دانوب دور سازد، ایالت بسارابی را که روسیه از عثمانی گرفته بود بازپس گرفتند و ضمن ضمیمه کردن آن به مولداوی و والاکیا به آن استقلال داخلی دادند. این سه ایالت در ۱۸۶۲/۱۲۷۸ دولت رومانی را تشکیل دادند. همچنین رودخانه دانوب باز شد و نظارت بر حمل و نقل بر روی آن نیز به هیئتی بین‌المللی سپرده شد. معاهده، ضمن ارائه تعریفی از حقوق دولتها و مناطق بیطرف در جنگ، دریای سیاه را دریای بیطرف اعلام کرد و دولت روسیه و عثمانی را از داشتن قلاع جنگی در آن دریا و سواحل آن محروم کرد. همچنین دولتهای بزرگ اروپا ضمن تضمین استقلال و تمامیت ارضی دولت عثمانی، بر حمایت از اتباع مسیحی قلمرو عثمانی که سلطان با صدور فرمان معروف به «خط همایون» مساوات آنان را با اتباع دیگر مقرر داشته بود، تأکید کردند. براساس این معاهده، دولت عثمانی قارص را از روسیه پس گرفت (فلسفی، ص ۱۶۰-۱۶۲؛ آمریکانا، همانجا؛ لین پول، ص ۳۵۸-۳۵۹). بدین ترتیب، روسیه امتیازاتی را که به موجب معاهدات سابق در شبه جزیره بالکان کسب کرده بود از دست داد و راه نفوذش به دریای مدیترانه مسدود شد. اتریش نیز با تحمل مخارج سنگین در جنگ دچار افول و ضعف بیشتری شد و ناپلئون مرد قدرتمند اروپا شناخته شد. از طرف دیگر، فشار مالی بر دولت عثمانی به اخذ وامهای خارجی با بهره‌های سنگین منجر شد که این دولت را تا پایان قرن با مشکلات اقتصادی و عدم توانایی در بازپرداخت وامها روبرو ساخت. همچنین، ورود و اسکان هزاران پناهنده اروپایی از مجارستان و لهستان و حضور سربازان بیگانه باعث آشنایی بیشتر اتباع عثمانی با آداب اروپاییان و پیشبرد برنامه‌های تنظیمات* در دوره‌های بعدی شد (نقیب‌زاده، ص ۴۴؛ فلسفی، ص ۱۶۲؛ شاو، ج ۲، ص ۱۴۱؛ نیز - تاریخ فرانسه، ج ۲، ص ۳۲۹-۳۳۰).

تدابیری که دول اروپایی در معاهده پاریس برای کوتاه کردن دست روسیه از ممالک بالکان اتخاذ کردند آن دولت را از مقاصد خویش بازداشت و از ۱۸۷۰ و در پی شکست فرانسه از دولت پروس، روسیه دوباره متوجه ممالک بالکان شد. نخست بیطرفی دریای سیاه را در کنفرانس لندن (فوریه ۱۸۷۱) لغو کرد و سپس به تحریک مسیحیان بالکان به ایجاد شورش در آن منطقه

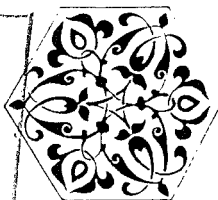
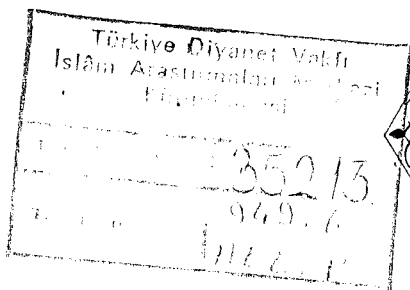
ناپلئون سوم بی‌میل نبود که با وارد شدن در جنگ با روسیه، ضمن تثبیت جایگاه متزلزل خود و تغییر افکار عمومی از سیاست داخلی به امور خارجی و نیز جبران شکست ناپلئون در روسیه، اقتدار و اعتبار از دست رفته خود را احیا کند (نقیب‌زاده، ص ۲۳-۲۷، ۴۳-۴۴؛ فلسفی، ص ۱۵۸-۱۵۹؛ دولتشاهی، ص ۲۶۸؛ آمریکانا، ذیل "Crimean War"). فرانسه همچنین در پی اعاده نقش خود به عنوان حامی و مدافع کاتولیکها در جهان بود (نقیب‌زاده، ص ۴۴) و از نیرو میان فرانسه و روسیه رقابتی در حمایت از اتباع مسیحی بیت‌المقدس شکل گرفت. در این میان فرانسه از کلیسای لاتین و روسیه از کلیسای یونانی یا ارتدوکس حمایت می‌کردند. این رقابت به کسب امتیازات بیشتر برای فرانسه انجامید و روسیه به بهانه حمایت از مسیحیان ارتدوکس، دولت عثمانی را تحت فشار قرار داد و خواستار اعطای حق حمایت از تمامی مسیحیان یونانی یا ارتدوکس قلمرو عثمانی شد. اما دولت عثمانی، ضمن آگاه ساختن سفرای بریتانیا و فرانسه و اطمینان از حمایت آن دو دولت، این خواسته را رد کرد (لین پول، ص ۳۵۵؛ آمریکانا، همانجا؛ فلسفی، ص ۱۵۹؛ نیز - تاریخ فرانسه، ج ۲، ص ۳۲۹). در پی این پاسخ، دولت روسیه که از حمایت دول فرانسه و بریتانیا از عثمانی آگاه نبود، ایالت‌های دست‌نشانده عثمانی، مولداوی و والاکیا، را تصرف کرد. ترکها در محرم ۱۲۷۰/اکتبر ۱۸۵۳ به روسیه اعلان جنگ دادند و بریتانیا و فرانسه نیز با سلطان عثمانی متحد و وارد جنگ با روسیه شدند. پس از چندی دولت ساردنی نیز به آنها پیوست و متحدین در عوض مساعدت خود به دولت عثمانی، خواستار اصلاح امور داخلی و لغو امتیازات مذهبی شدند. اتریش و پروس نیز بعدها به متحدین پیوستند (فلسفی، همانجا؛ شاو، ج ۲، ص ۱۳۸-۱۳۹؛ آمریکانا، همانجا؛ نیز - تاریخ فرانسه، همانجا).

جنگ متحدین با روسیه تا ۱۸۵۶/۱۲۷۲ طول کشید. میدان جنگ که ابتدا در سرزمین بلغارستان و سواحل رود دانوب بود، از محرم ۱۲۷۱/سپتامبر ۱۸۵۴ به شبه جزیره کریمه انتقال یافت و به همین دلیل به جنگ کریمه مشهور شد. در این جنگ حدود دویست هزار تن از سپاهیان روس، و صدهزارتن از متحدین کشته شدند. با مرگ نیکلای اول و فتح قلعه سواستوپول^۱ به دست متحدین، روسیه توان پایداری خود را از دست داد و الکساندر دوم، تزار جدید روسیه، بناچار درخواست صلح کرد. در فاصله فوری تا مارس ۱۸۵۶ نمایندگان دولتهای فرانسه، انگلیس، ساردنی، عثمانی، روسیه، اتریش و پروس، در کنگره‌ای در پاریس معاهده‌ای امضا کردند که به معاهده پاریس



From Paris To Sèvres

The Partition of the Ottoman Empire
at the Peace Conference of 1919-1920



Paul C. Helmreich

Ohio State University Press

Columbus

1974

Yayına hazırlayan: *Muhittin Salih Eren*
İstanbul, Eylül 2002

ISBN 975-7622-85-0

1. baskı

1000 adet

Her Hakkı Mahfuzdur.

Fuat Andıç – Süphan Andıç ve EREN Yayıncılık Ltd. Şti. yazılı izni alınmaksızın mekanik, elektronik, fotokopi türü araçlarla, İnternet ve benzeri ortamda kopyalanamaz, yayınlanamaz.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, translated, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior written permission of the authors and publisher.

25 MART 2003

EREN Yayıncılık
Kitap-Dağıtım Tic. ve San. Ltd. Şti.
Tünel, İstiklâl Cad. Sofyalı Sokak No. 34
80050 BEYOĞLU – İSTANBUL
Tel.: (212) 251 28 58 – (212) 252 05 60
Fax: (212) 243 30 16
e-mail: eren@turk.net
www.eren.com.tr

86618

KIRIM SAVAŞI

ÂLİ PAŞA *ku*

VE

PARİS ANTLAŞMASI

Fuat Andıç ve Süphan Andıç

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	86618
Tas. No:	956.0742 AND.K

 EREN

İstanbul, 2002

Gök, Halil İbrahim: "Mir'âtü'z-zaman'a Göre Büyük Selçuklu İmparatorluğu-Sultan Alp Arslan Devri", Yüksek lisans tezi (Danışman: Prof. Dr. Ali Sevim), 157 s.

Tezin konusunu, 11. yüzyıl müellifi Garsunni'ne Muhammed b. Hilâl es-Sâbi'in Uyünü't-tevarih adlı kaybolmuş eserini görerek ondan önemli nakiller yapan 13. yüzyıl müellifi Sibt İbnü'l-Cevzi'nin Mir'âtü'z-zaman Fi Tarihi'l-Âyan adlı eserindeki Selçuklu sultanı Alp Arslan devrine (455/1063-465/1072) ait kayıtların değerlendirilmesi oluşturur. 11. yüzyıla ait kayıp eserin önemi, yazarının, Büyük Selçukluların kuruluş ve gelişmesi dönemlerinde, Bağdat'ta Abbâsî Halifeliği İnşa Divanı katipliğinde görev yapmış olması ve bu esnada söz konusu eserini vücuda getirmiş olması ve bunun da yalnız Sibt tarafından görülüp, nakiller yapmış olmasından ileri gelir. Tezin konusunu oluşturan Sibt'in eserindeki ilgili kayıtlar, değerlendirilirken, konuyla ilgili diğer belli başlı kaynaklarla mukayese yapılmış, böylece bu konuda eksik, yanlış ya da aynı olan noktalara işaret etmek mümkün olmuştur. Tezde, önsözü müteakip giriş kısmında Alp Arslan'a kadar Büyük Selçukluların tarihine kısaca değinilmiş, arkasından söz konusu kayıtlar dört bölüm halinde incelenmiştir.

Birinci bölümde, sultan Tuğrul'un ölümü ve kendisinden sonra yerine geçecek veliahdın belirlenmesi hususu ele alınmış, daha sonra Horasan'da bulunan Alp Arslan'ın Rey'e gelerek Selçuklu tahtına oturması, bu arada Kutalmış'la giriştiği taht mücadelesi, onu bertaraf edici kaynağa dayalı olarak ayrıntıyla ortaya konmuştur. Daha sonra vezir Amîdülmülk Küdürî'nin azli, yerine Nizamülmülk'ün tayini, Küdürî'nin Mervürrûd'a sürgün edilmesi ve orada öldürülmesi olayları üzerinde durulduktan sonra sultanın birinci batı seferi ile dönüşünde Kirman'da isyana kalkışan kardeşi Kavurd üzerine yürüyüşü, Hârezm seferinden önce ve sonra olmak üzere kronolojiye uygun olarak ele alınmıştır. İkinci bölümde Alp Arslan dönemindeki Selçuklu-Abbâsî ilişkileri üzerinde durulmuş, bu arada Bağdat ve çevresinde meydana gelen çeşitli olaylar, siyasi, tarihî gelişmeler hakkında bilgi verilmiştir. Üçüncü bölümde, Suriye ve Filistin'de kurulan Selçuklu Hâkimiyeti ile Türkmenlerin bu bölgelerdeki faaliyetleri, Mısır Fatimîlerinin bunlara karşı koyma çabası üzerinde durulmuştur. Dördüncü bölümde, sultan Alp Arslan'ın son yıllarına rastlayan askerî faaliyetler ile ölümüyle sonuçlanan Maveraünnehr seferi ile alınmıştır. Bu cümleden olarak onun gerçekleştirilmeyen Mısır seferi, Doğu-anadolu ve Kuzey-Suriye'de giriştiği harekât ile ünlü Malazgirt savaşı hakkında kaynağa dayalı olarak ayrıntılı bilgiler verilmiş, bu esnada Mervanoğulları emirliği ile olan ilişkiler, Bizans İmparatorunun akıbeti belirtildikten sonra sultanın son askerî girişimi olan Maveraünnehr seferi ile ilgili olarak bu harekâtın sebep ve sonuçları, kaynağın ifadesine göre ayrıntıyla ortaya konmuştur. Tez, İngilizce bir özetten sonra bibliyografya kısmıyla sona erdirilmiştir.

Cem, Karasu: "Kutsal Yerler Sorunu'ndan Paris Antlaşması'na Kadar Diplomatik Faaliyetler (1850-1856)", Yüksek lisans tezi (Danışman: Prof. Dr. Yavuz Ercan), IV-133 s.

Tezin başında bir sunuş yazısından sonra giriş yer almaktadır.

I. Bölümde Kutsal Yerler'in kısa bir tarihçesi verilmektedir.

II. Bölümde Kutsal Yerler Sorunu'nun ortaya çıkışı sırasındaki diplomatik faaliyetler verilmektedir. Yapılan yeni düzenlemelerle sorunun ilk perdesinin kapanışına kadar gelişen olaylar bu bölümde incelenmektedir.

III. Bölümde Kutsal Yerler Sorunu'nu Osmanlı Devleti aleyhinde kullanmak isteyen Çar I. Nikola'nın yaklaşımları ve girişimleri gözden geçirilmektedir.

IV. Bölümde Rus elçisi Mençikof'un diplomatik faaliyetleri söz konusu edilmektedir. Burada Rus elçisinin faaliyetleri ile Rusya'nın artık sadece Kutsal Yerler Sorunu'nun çözümünü değil aynı zamanda Osmanlı Devleti üzerinde himaye kurmak istediği de gündeme getirilmektedir.

V. Bölümde Rusya'nın katı ve yayılmacı politikasının yol açtığı askeri çatışmalara değinilmektedir. Yine bu bölümde savaş hareketlerinin yanında sürdürülen diplomatik faaliyetler de incelenmektedir.

VI. Bölümde Kutsal Yerler Sorunu ile başlayan çekişmelerin artık bir Avrupa savaşı haline gelişi anlatılmaktadır. Osmanlı Devleti'nin yanında savaşa giren İngiltere ve Fransa'nın girişimleri ve bu devletlerle Osmanlı Devleti arasında gerçekleştirilen ittifaklara yer verilmektedir.

VII. Bölümde 1855 yılında gerçekleştirilen Viyana Konferansı incelenmektedir. Daha sonra gerçekleştirilecek olan barış antlaşmasının temelini oluşturmaya rağmen bu konferans literatürde yeterli ağırlıkta yer almamıştır. Tezde ise Viyana Konferansı önemi nedeniyle oldukça ayrıntılı biçimde ele alınmıştır.

VIII. Bölümde artık tamamen Kırım Yarımadasında yoğunlaşan askeri çarpışmalara ve savaşın bitişine temas edilmektedir.

IX. Bölüm biten savaşın arkasından nihai barışa giden yolda Osmanlı Devleti açısından büyük önem taşıyan İslahat Fermanı ve bu fermanın hazırlanması sırasındaki olaylara değinilmektedir.

X. Bölümde Kutsal Yerler Sorunu ile başlayan ve bir Avrupa savaşı halinde devam eden çekişmelerin sonunu getiren Paris Antlaşması incelenmektedir.

Tez yukarıda özetlenen bölümlerden sonra, İngilizce özet, bibliyografya ve eklerle sona ermektedir.

Kundakçı, Gül Ersin: "M.Ö. I. Binde İonia'da Aphrodite ve Kültür" Yüksek lisans tezi (Danışman: Prof. Dr. Ömer Çapar), 186 s. + resim.

Tez çalışmamızda M.Ö. I. binde İonia'da Aphrodite ve kültüne ilişkin olarak ele aldığımız ilk dönem Arkaik dönem (M.Ö. VII ve VI yy.) öncesidir. Bu dönemle ilgili olarak varılan sonuç, tanrıçanın söz konusu dönemde bölgede tapınım görmüş olabileceği yolundadır. Hellen dünyasına girişi ile ilgili olarak kesin tarih verilememekle birlikte, Aphrodite kültürünün M.Ö. I. binin başlarında ve belki de daha öncesinde, doğu ile olan ticari ilişkiler sonucu Hellen dünyasına kazandırılmış olabileceği düşüncesi ve ayrıca Arkaik dönem öncesinde yaşadıkları kabul edilen Homeros ve Hesiodos'un yapıtlarında Aphrodite'yi Grek panteonunun önemli bir üyesi olarak karşımıza çıkarmaları, bizi tanrıçanın Arkaik dönem öncesinde İonia bölgesinde tapınım görmüş olabileceği sonucuna götürmüştür. Ancak, Aphrodite'nin söz konusu dönemde sergilediği karakterine ışık tutacak herhangi bir yazılı veya arkeolojik bulguya rastlanmamış olması, tanrıçanın kimliğini Homeros ve Hesiodos'un yapıtlarından elde edindiğimiz bilgiler çerçevesinde incelememizi gerekli kılmıştır. Bu eserlerde ise tanrıça sadece aşk ve güzellik tanrıçası olarak ön plana çıkarılmıştır.

Özetle, Arkaik dönemden Hellenistik dönemin sonuna kadar olan zaman dilimine ilişkin yazılı ve arkeolojik kaynakların sunmuş oldukları veriler çerçevesinde, M.Ö. I. binde İonia'da Aphrodite'nin, insanlar, bitkiler ve hayvanlar dünyasında bereketin ve üremenin kaynağı, aşkta ve evlilikte yapıcı, toplumda barışın sağlanmasında birleştirici, gerektiğinde savaşçı yönüyle koruyucu, aynı